

SKOG & EKONOMI

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

Uppåt för skogsprodukter. Trävaror och pappersmassa i positiv trend.

Den nordiska barrsulfatmassan går starkt ur krisen och trotsar nedläggning av grafisk pappersindustri. De långa, slanka och starka fibrerna verkar vara mer eftertraktade än på mycket länge.

I oktober var leveranserna 6,7 % högre än året innan. Producentlagret för långfibrig sulfatmassa har fallit drastiskt och är nu nere på den historiskt låga nivån på 24 dagars förbrukning. Allt detta har stärkt producenterna självförtroende och kanadensiska Canfor Pulp aviserade i förra veckan ytterligare en prishöjning till 940 USD/ton. Finns drömnivån på 1 000 USD/ton inom räckhåll under 2014?
– Ja omöjligt är det inte.

Samtidigt kommer ljusglimtarna allt tätare för sågverken och man har successivt höjt trävarupriserna med ca 7–8 % under året. Konsumtionen ökar långsamt i hela världen och marknader som Storbritannien, Tyskland, USA och Kina visar på styrka och uthållighet. Den ständiga oron för att branschen själv skall såga sönder marknaden känns inte lika överhängande denna gång. Paradoxalt nog kan råvarubrist och skyhöga timmerpriser i flera marknader skapa en stabil produktion och därmed prisutveckling under våren. Vi tror på en positiv vår för sågverken. Frågan är om de omedelbart skänker bort den hägrande vinsten till skogsägarna. Vi hoppas att kakan delas denna gång. Läs mer sid 2.

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

2 TEMAARTIKEL

- Långfibern står stark mot sydliga, korta konkurrenter
- Banken analyserar framtiden för nordisk barrsulfatmassa
- Magnus Björkman VD SÖDRA International: "Med minskad tillgång på returpapper ökar efterfrågan på vår specialitet Jungfrulig långfiber".

4 MASSAMARKNADEN

- Massaindustrin siktar mot drömnivån 1 000 USD/ton!

5 SÅGADE TRÄVAROR

- Trävarukonjunkturen stärks successivt
- Höga timmerpriser bromsar produktionen.

7 TIMMER OCH MASSAVED

- Extrem tvåprismarknad i Sydsverige
- Brist på timmer/balans på massaved

8 TIPS TILL SKOGSÄGARNNA

- Planera dina beslut och var aktiv
- Slutavverkningsignal till skogsägarna

9 KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

- Hans Rindal, CEO Moelven
"Ingen marknad går bakåt längre"

10 FASTIGHETSMARKNADEN

- Per Wijkander, ordförande på AREAL:
"Marknaden mer initierad. Köparna läser inte bara första sidan på skogsbruksplanen längre."

11 RÄNTA & VALUTA

- Kräftgång mot bättre ekonomi

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

TEMA ARTIKEL - FRAMTIDEN FÖR NORDISKT BARRSULFATMASSA

Långfibern står stark mot sydliga, korta konkurrenter.

Har skandinavisk massaindustri och våra långa, slanka barrfibrer någon framtid när den klassiska kunden inom grafiskt papper är i kris och nya, moderna massabruk byggs vid snabbväxande eucalyptusplantager?

Bara i år har exempelvis 1,2 miljoner ton finpapperskapacitet i Europa stängts eller varslats om nedläggning. Finns det andra produktsegment eller marknader som kan ta vid när gamla sviktar för vår nordiska långfibriga sulfatmassa (NBSK)?

Det är frågor vi skall försöka besvara i denna temaartikel. Kort kan vi dock konstatera att vår tro på barrfibern är lika stark som tidigare. Mjukpapper och Kina kommer att driva efterfrågan på NBSK i världen framöver samtidigt som den svenska industrins konkurrenter i Kanada får allt större problem.

NBSK - Northern bleached softwood kraft

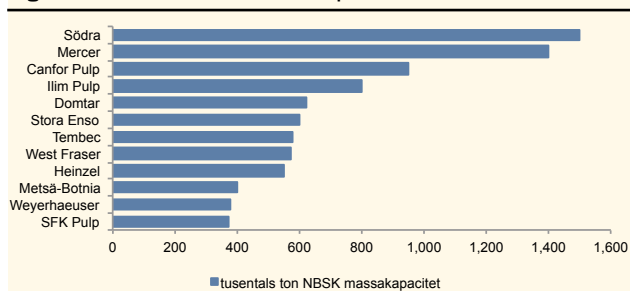
NBSK är en liten del av världens pappers- och massaindustri. Av den globala pappersproduktionen på ca 405 miljoner ton/år är huvuddelen baserad på returfiber massa.

Färskfiber massa står för 169 miljoner ton där huvuddelen är integrerad med pappersproduktionen. Av dessa 169 miljoner utgör ca 53 miljoner ton kemisk marknadsmassa varav hälften 26 miljoner ton är långfibrig och resten kortfibrig.

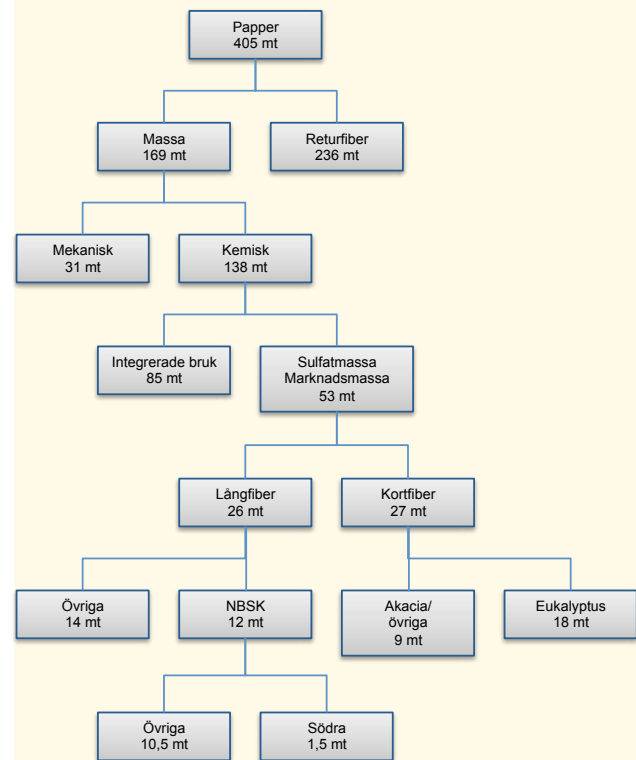
Av den långfibriga marknadsmassan beräknas NBSK utgöra knappt hälften, 12,4 miljoner årston. Se figur 2.

Den nordiska arenan har efterfrågan på NBSK vuxit ca 1 % per år.

Figur 1. Världens största NBSK producenter

Figur 2. Den globala massamarknaden, volymer 2013

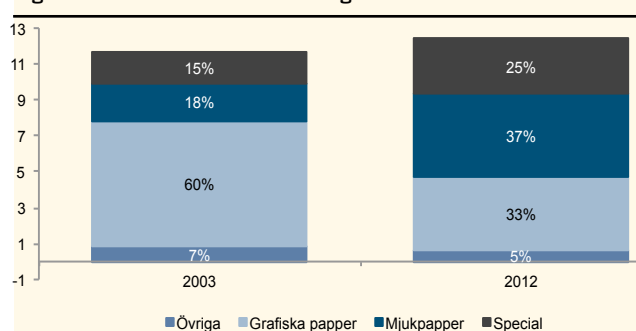
Källor: Fibria, Danske Bank

Mt = miljoner ton/år

Kinesiskt mjukpapper är långfiberns räddande ängel

För tio år sedan gick 60 % av världens NBSK konsumtion till grafiska papper. De grafiska producenterna fanns huvudsakligen i Europa och Nordamerika. Sedan dess har efterfrågan, mer än halverats från denna kundkategori. Lyckligtvis har minskningen mer än väl kompenseras genom en fördubbling av leveranserna till mjuk- och specialpappersproducenter, framför allt i Kina, se figur 3.

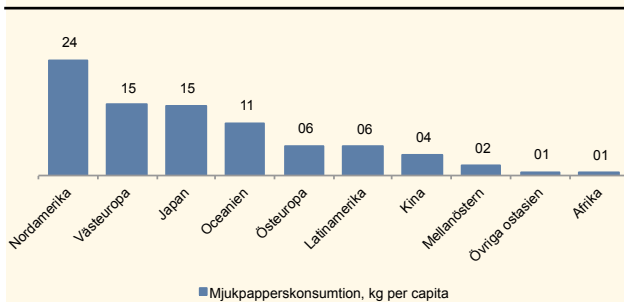
Figur 3. Förändrad slutanvändning av NBSK

Källa: Mercer

Dessa två kategorier har ökat med 3,75 miljoner ton under perioden och ser man till all långfibrig sulfatmassa (d.v.s. inte enbart nordisk) så har Kinas årliga import ökat från 1,2 till knappt 6 miljoner ton på tio år. Även om alla produktsegment bidragit till tillväxten i Kina är mjukpapperssegmentet det klart snabbast växande kundsegmentet, i genomsnitt 15 % per år. Frågan är hur länge den kinesiska mjukpappersindustrin orkar driva den globala NBSK marknaden? Varningar om en avtagande tillväxt i efterfrågan har kommit från flera producenter och i dag finns det en överkapacitetsproblematik. Även om det är orimligt att kinesisk mjukpappersindustri skall fortsätta med samma procentuella tillväxttakt så finns det goda anledningar att vara optimistisk. Mjukpappersanvändandet i Kina ligger på 4,4 kg per capita vilket är en mycket låg nivå relativt övriga världen och en sjätte del av USAs konsumtion per capita, se figur 4. Om vi skulle anta en halvering av tillväxttakten i den kinesiska mjukpapperskonsumtionen så leder detta ändå till en 34 procentig ökning på fem år. Det finns alltså goda förutsättningar för den nordiska massaindustrin att växa på mjukpapper i Kina.

Figur 4. Konsumtion av mjukpapper i världen, kg per capita

Källa: Fibria, RISI

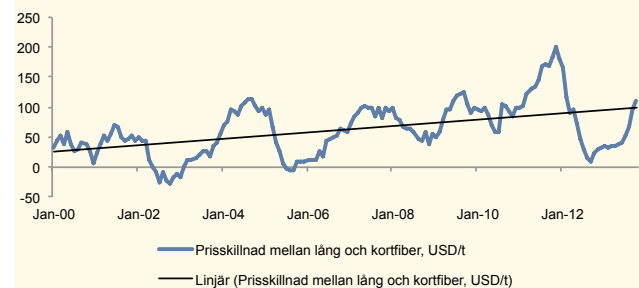
Kortfibern passar inte överallt

Utmaningen för den nordiska långfibern har varit konkurrensen från den billigare kortfibrermassan. Det senaste decenniet har tillväxten för kortfiber varit omkring dubbelt så hög när pappersproducenterna lärt sig att öka andelen kortfiber med bibehållen kvalitet. Vi ser nu att denna utveckling börjat nå vägs ände. Till att börja med så har substitutionen främst skett inom finpapperssegmentet som idag står för mindre än en tredjedel av NBSK konsumtionen i världen. Ser man till de papperskvaliteter där efterfrågan växer – förpackningar, mjukpapper och specialpapper – finns det tekniska begränsningar för kortfibern. Produkter som säckpapper,

kartong och mjukpapper kan aldrig helt baseras på kortfiber. Även om den tekniska utvecklingen med exempelvis nya bstrykningskoncept talar för kortfibern så finns det krafter som verkar i motsatt riktning. Högre hastigheter på moderna pappersmaskiner kräver starkare papper och inom mjukpapperstillverkningen kräver den nyare (through-air-drying -TAD) teknologin en större andel NBSK än vanligt.

Den ökande prisskillnaden mellan lång och kortfiber kan tolkas som en indikation på att substitutionen mellan kort- och långfiber nu minskar, se figur 5. Utifrån långfiberns synvinkel känner vi oss inte speciellt oroliga även när det gäller nya teknologier. Ta exemplet "mikrofibrillär cellulosa", en produkt som leder till att samma styrka uppnås med mindre massa. Här bedömer vi att produktens egenskaper leder till en användning utanför traditionell pappersindustri, vilket då skulle öka fiberbehovet.

Figur 5. Prisskillnad mellan lång och kortfiber, USD/t

Källa: FOEX, FactSet, Danske Bank

På kort sikt är i så fall hotet större från de sydländska, mer snabbväxande, långfibrer-kvalitéerna SBSK och radiata samt från tidigare integrerad NBSK massa som kommer ut på marknaden när pappersmaskiner stängs. På sikt bör dock dessa problem vara övergående. SBSK och radiata har en högre grovhet än NBSK och i Kina bör kvalitetskraven öka vilket begränsar marknaden för dessa kvalitéer.

På det hela taget känns framtiden ljus för vår långa, slanka och starka fiber.

Tema intervju

Intervju med Magnus Björkman,
VD SÖDRA International
www.sodra.com

För tillfället ser jag mycket positivt på marknadsläget för barrsulfatmassa. Efterfrågan ökar med 2 - 2,5 % per år i världen och i Europa har leveranserna ökat med hela 5,7 % under året. Med ett krympande världslager har vi kunnat höja priserna. Den minskade efterfrågan på tryckpapper är inte bara negativ för oss. En effekt är att tillgången på returpapper minskar, vilket i sin tur ökar efterfrågan på vår specialitet - jungfrulig långfiber.

Prisskillnaden mellan långfiber och kortfibrig eucalyptusmassa är nu väldigt stor vilket kan oroa på sikt. Priskgapet får inte bli för stort, då det driver köparnas utveckling mot en större kortfiberandel i massablandningarna.

SÖDRAs nya produktområde, dissolvingmassa, kommer under 2013 att stå för knappt 10 % (1 350 000 ton) av SÖDRAs totala produktion på 1,6 miljoner ton massa. Detta är ett spännande område där tonen på marknaden hårdnat. Den 7 november införde kineserna straffullar på volymer som kommer från USA, Kanada och Brasilien. Effekten av detta blev höjda priser vilket varit positivt för SÖDRA åtminstone på kort sikt.

MASSAMARKNADEN

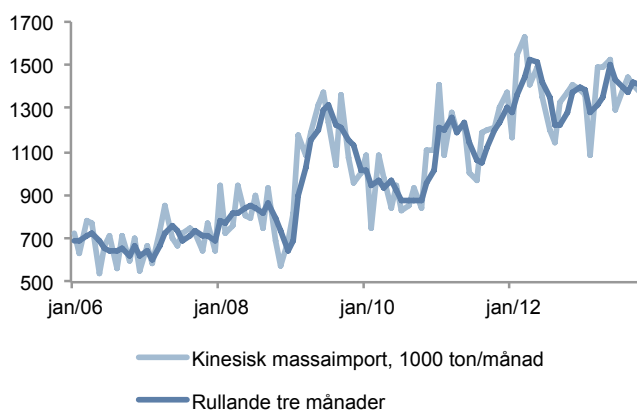
Oskar Lindström. Skogsanalytiker.
Danske Markets Sverige.
www.danskeequities.com

Massaindustrin siktar mot drömnivå?

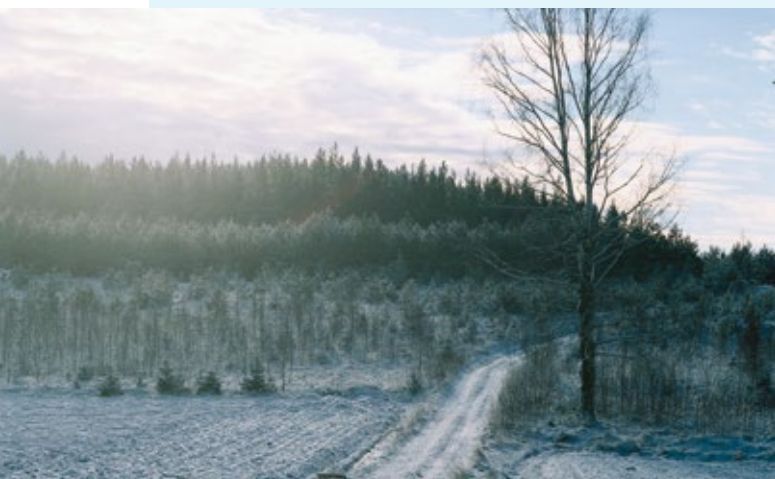
Drömnivån 1 000 dollar per ton börjar komma inom synhåll på massamarknaden. Även om vi inte riktigt vågar tro att man når hela vägen dit är utsikterna ljusa. Priset på nordisk långfibrig sulfatmassa (NBSK) nådde 900 dollar per ton i slutet av november och är på god väg mot målpriset på 920 dollar per ton. En ledande producent har redan annonserat en prisnivå på 940 dollar, vilket indikerar självförtroendet i marknaden. Även i svenska kronor ligger priserna på relativt höga nivåer, strax under 6 000 kronor per ton. Vi räknar med en fortsatt uppgång in i nästa år.

Den starka marknaden blev tydlig i den globala producentstatistiken för oktober. Det totala lagret av massa minskade med ytterligare en dag jämfört med september, medan långfiberlagren föll hela tre dagar till motsvarande 24 dagars leveranser. Denna nivå är klart under intervallet för en "balanserad marknad" på ca 30 dagar. Leveranserna av långfibrig sulfatmassa i oktober ökade med 7,6 % jämfört med samma månad förra året och 6,3 % jämfört med september. Leveranserna till Kina ökade med hela 33 % jämfört med förra året.

Figur 6. Kinesisk massaimport

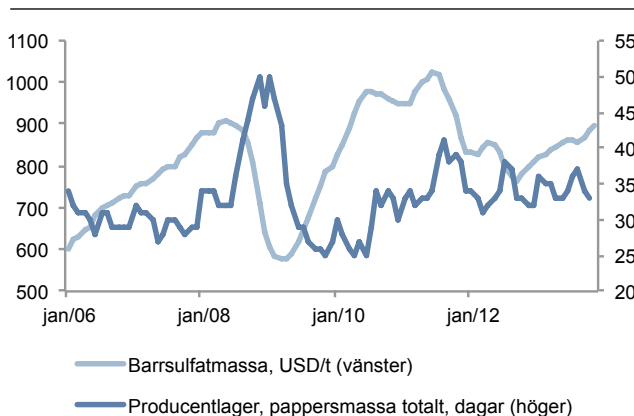
Källa: RISI

Denna starka marknad bygger på en positiv underliggande trend för viktiga slutmarknader samtidigt som senaste årets nedläggningar och produktionsproblem begränsat utbudet. I augusti stängde SÖDRA det norska massabruket Tofte, [kap. 300 000 ton/år], kanadensiska Rolute stängde i Front Francis (200 000 årston, nov 2012) och Domtar stängde i Kamloops (120 000 årston, mars 2013), samtliga med långfibrig barrsulfatmassa. Den enda nya kapacitet som vi ser vid horisonten är i Sverige och gäller SÖDRAs expansion av Värö. Man har ansökt om en ökning av produktionen på 275 000 årston. Denna nya produktionskapacitet kommer dock inte att starta upp förrän tidigast i mitten av 2016 med full effekt först 2017.

Vad är då riskerna? Ilim Pulp's nya massalinje i Bratsk, med ett nettotillskott på en halv miljon årston, startade upp i juni. Bruket har dragits med kvalitetsproblem som troligen begränsat dess marknadspåverkan hittills. Sannolikt är kvalitetsproblemen åtgärdade till våren vilket borde leda till ökad konkurrens. De kinesiska straffullarna på nordamerikansk dissolvingmassa kan även komma att leda till att kapacitet omdirigeras till långfibrermarknaden. Vi har dock inte sett några tecken på detta ännu och är fortsatt förhoppningsfulla inför en stark inledning av massaåret 2014.

Figur 7. Massapriser och producentlager

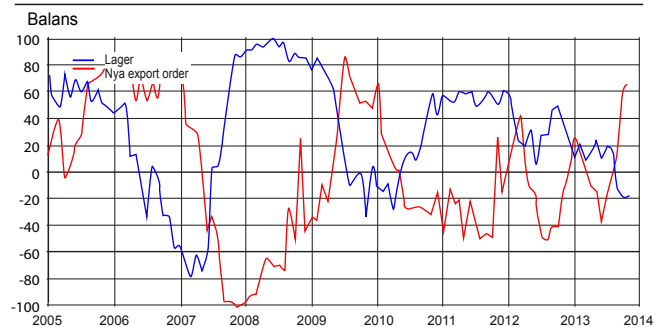
Källor: FOEX, PPPC

BANKEN ANALYSERAR TRÄVARUMARKNADEN

Trävarukonjunkturen stärks successivt

Sågverken fortsätter att försiktigt höja trävarupriserna. Sågproduktion och lagervolymer hålls fortfarande i schack på en successivt starkare marknad, se figur 8. Kronkursen har dessutom varit till sågverkens fördel under hösten. Nu går vi visserligen in i en säsong då byggandet och marknaden kyls av, men på det hela taget ser vi med tillförsikt fram emot våren då ytterligare prishöjningar sannolikt kommer.

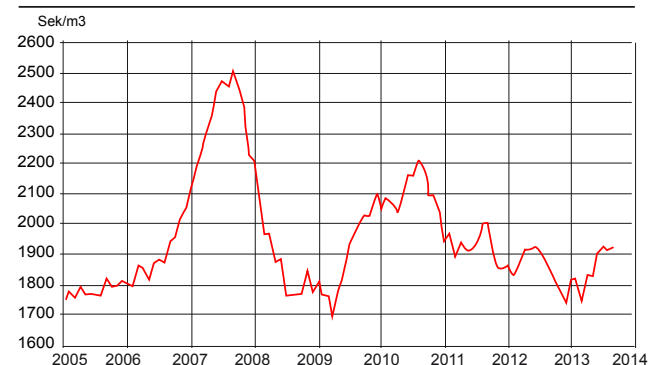
Figur 8. Svenska sågverks trävarulager och exportorder, index.

Källa: Woodstat

Notera tidpunkterna då orderkurvan uppåtgående bryter lagerkurvan och jämför sedan med priskurvan här nedan.

Figur 9. Genomsnittligt exportvärde sågade barr-trävaror, SEK/m³

Källa: Woodstat

"Ingen trävarumarknad går bakåt längre"

Vid förra nyhetsbrevet skrev vi att trävarukonjunkturen hade bottnat. Vi grundade det på de små prishöjningar som branschen fick igenom på en marknad som signalerade att konsumtionen hade vänt. Konsumtionsökningen var liten, signalerna var vaga och utbudet i marknaden var lågt, men det fanns en strimma av optimism som vi inte sett på länge.

Nu upplever vi att konsumtionsökningen i hela världen sakta fortsätter. Framförallt är det viktiga trämarknader som Storbritannien, Tyskland, USA, Kina, m.fl. som agerar draglok.

Det oroliga Nordafrika och Mellanöstern bibehåller efterfrågan förvånansvärt väl. Ryssarna har prioriterat ned denna marknad till förmån för andra marknader som Kina och forna Sovjetstater vilket gett nordiska exportörer lite andrum.

I den tröga Sverigemarknaden går det åt rätt håll med ett lågt, men ökande byggande. Även riktigt usla marknader som Sydeuropa, Frankrike, Benelux samt Danmark går inte längre bakåt. Det allmänna omdömet är att "ingen marknad nu går bakåt", med undantag för Japan. Den japanska marknaden har sett en formidabel överhettning driven av en tillfälligt sänkt byggmoms som nu förbytts i en redig avkylning. Många tror dock att intresset återvänder när japanska köpare betat av sina lager.

Höga timmerpriser bromsar produktionen

Utbudet ökar försiktigt i Europa med ca 5 % hittills under året. Än så länge så finns inga signaler på att sågverken kommer att göra det klassiska misstaget och säga sönder marknaden. Huvudorsaken är, historiskt mycket höga timmerpriser i Tyskland, Österrike, Baltikum samt även Sydsverige, se figur 10 och 11. Prisnivån gör att man helt enkelt inte har råd att öka produktionen ohejdat. Detta innebär att färdigvarulagren i hela Europa är mycket låga, vilket skapar ett momentum i marknaden.

De höga timmerpriserna är nu sågverkens Dr Jekyll & Mr Hyde. Å ena sidan dämpar de produktionen och möjliggör en fortsatt prisuppgång på trävaror. Å andra sidan raderar de höga råvarukostnaderna ut, en för överlevnaden, nödvändig återhämtning av intjäningen. Sågverken går för närvarande balansgång på lönsamhetsplankan i ett allt gynnsammare konjunkturläge.

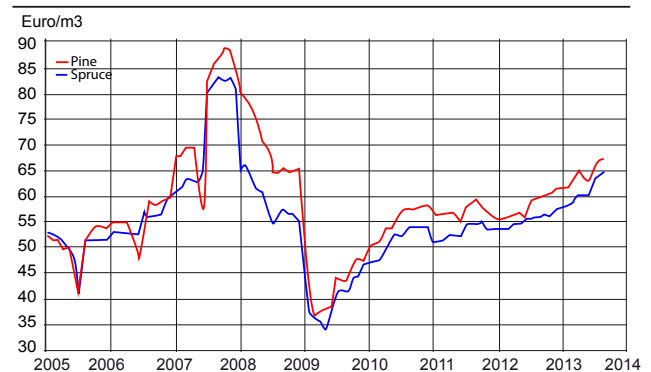
Figur 10. Tyska sågtimmerpriser från statlig skog, index

Källa: Woodstat

Enligt uppgift ligger nu de tyska timmerpriserna på en nivå runt 100-110 Eur/m³, fritt sågverk

Figur 11. Estländska sågtimmerpriser fritt bilväg, EUR/m³

Källa: Woodstat

Notera att timmerpriserna just nu är på den högsta nivån efter chockhöjningen 2007 då de ryska exporttullarna infördes, samtidigt som trävarumarknaden var kraftigt överhettad.

Försiktiga prishöjningar på trävaror

Under året visar statistiken på en genomsnittlig ökning av trävarupriserna på drygt 5 %. Med den eftersläpning som finns så bedömer vi att prishöjningen ligger på drygt 7 % i svenska kronor. I de samtal vi fört med sågverkschefer över landet varierar nivån på prisökningen avsevärt, vilket vi tolkar som ett resultat av vilka marknader man är exponerad på. Hög exportandel på Holland, Danmark, Belgien, etc. är en stor nackdel i nuvarande marknadssituation.

Nu går vi in i en vinterperiod då det historiskt är svårt att få igenom prishöjningar. Därför räknar de flesta sågverk med att det är först kvartal 2 och 3 2014 de kan få igenom betydande prishöjningar. Efter två "spruckna konjunktur-illusioner" (februari 2012 och förra årsskiftet) tror vi att det denna gång håller hela vägen till en stark trävarukonjunktur!

Ljuspunkter och orosmoln för sågverken

- **Konsumtionen** – Konsumtionen stärks successivt i hela världen och framförallt på viktiga marknader som Storbritannien, USA, Tyskland, Kina, etc.
- **Utbudet** – Utbudet är fortsatt begränsat, och därmed lagernivåerna, sannolikt beroende på råvarubrist.
- **Kronkursen** – Sedan i början på sommaren har kronkursen varit relativt svag med EUR/SEK över 8,50 och GBP/SEK över 10,0 kr
- **Bostadsbyggandet** – Byggandet har vänt från mycket låga nivåer i Sverige samt även i hela Europa där byggandet bottnat.
- **Minskad rysk konkurrens** – Ryska trävaror går nu framförallt till inhemsk förbrukning, till forna Sovjetstater och till Kina. Därigenom har konkurrensen i Europa och Nordafrika minskat.

- **Produktionen** – historiskt har sågverken inte lyckats dämpa produktionen i konjunkturuppgång och därmed dränkt marknaden i virke vilket oftast resulterat i en snabb rekyl.
- **Valutan** – många analytiker, inklusive Danske Bank, tror på en stärkt kronkurs senare i vår.
- **Timmerpriserna** – Råvarusituationen är mycket pressad och sågverken riskerar att direkt föra över den, sedan länge, välbehövligen vinsten direkt till skogsägarna.

TIMMER OCH MASSAVED

Brist på timmer/balans på massaved

Tvingas man med några få ord sammanfatta den svenska virkesmarknaden hösten 2013 så blir det "brist på timmer, balans på massaved". Dessa ord klingar säkert som vacker musik i fiberköparnas öron och för tillfället har industrin fått marknaden i det hörn man önskar. Bristen på timmer gör att de pressade sågverken känner sig tvingade att höja timmerpriserna för att dra råvaran ur skogen. Med timret kommer även massaveden vilket hittills skapat en tillräcklig trygghet hos fiberköparna.

Situationen är dock något mer nyanserad. Timmerbristen har varit som mest uttalad i Sydsverige och sedan avtagit norrut. Men även områden i Mellansverige och exempelvis Västerbotten har haft en mycket kännbar brist där sågverken inte kunnat köra som planerat. Tillgången på massaved visar en direkt omvänd geografi. Om man bortser från det kroniska bristområdet i Norrbottens kustland så har det varit balans eller gott om massaved ända ned till Sydsverige. Där är situationen delad, någon aktör har haft en tigt försörjningssituation medan andra i sin tur försöker minska massavedsleveranserna.

Både mellan- och sydsvenska köpare opererar nu i Norge och där är det framförallt massaved som köps i det tomrum som skapats efter senaste årets industrinedläggningar. Vår bedömning är att den norska importen för närvarande ligger någonstans mellan 2,5 – 3,0 miljoner m³fub på årsbasis och den absoluta merparten är massaved och flis.

Extrem tvåprismarknad på timmer i Sydsverige

För bara tre år sedan såg vi tokhöga timmerpriser i Sydsverige. Vi använder uttrycket "tokhöga", eftersom sågverken då betalade långt över sin förmåga och därmed invaggade skogsägarna i tron att läget var bättre än det egentligen var. Därefter har sågverkschefer idiotförklarat sig själva och någon har hävdade att "gör man sådana affärer borde man ha förmyndare". Sedan dess har prislistorna sänkts dramatiskt och marknaden lugnat ner sig betydligt. Men i somras började det ryktas om att vissa aktörer var ute och köpte timmer med mycket höga prispåslag. Det var startskottet för ännu ett galet prisrally på timmer i Sydsverige. Denna gång ligger prislistan kvar på en modest nivå medan leveransrotköp och prispåslag gör att många skogs-

ägare har fått och får extremt bra betalt för sitt virke. Inte långt ifrån nivån för två år sedan. Det är högst oklart hur länge denna situation pågår. Vår känsla är att sågverken stärkt sitt självförtroende genom statistik på ökande avverkningsanmälningar. Vintern kommer med bättre flöden och vi ser därför slutet på denna extrema period. Vi vill ändå poängtera att det fortsatt kommer att betalas mycket bra timmerpriser i vinter.

Det ryktas om att Arbetsförmedlingen i Småland nu har brist förmyndare.

(Redaktörens oseriösa kommentar.)

AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

Planera dina beslut och var aktiv!

Som vi skrivit många gånger förut. Du skall alltid fortsätta att vara aktiv. Vissa beslut, som tidpunkt för slutavverkning eller sena gallringar kan mycket väl konjunkturanpassas. Här kan det verkligen löna sig att utnyttja prissvängningarna på den volatila virkesmarknaden. När det gäller övriga åtgärder som första-gallring och även Sydsvenska andragallringar så är nyckeln till framgång däremot att vara aktiv hela tiden och strunta i konjunkturen. Den lilla skillnad i nettot som prissvängningarna på massaved gör vid en första-gallring är faktiskt felräkningspengar jämfört med att inte gallra i tid. Med en dålig planering och uppskjutna gallringar utsätter du din skog och din ekonomi för en kraftigt ökad risk. En risk att inte du själv, utan vädret, kommer att styra ditt skogsbruk. Utsätt dig inte för den risken i onödan.

Sydsveriges timmerbrist ger slutavverkningsignal

Den timmerbrist och den tvåprismarknad som vi beskrivit tidigare i detta nyhetsbrev ger en klar signal om att det är ett gyllene tillfälle för slutavverkning. Däremot tror vi att sågverkens oro för timmersförsörjningen successivt kommer att mattas av i vinter. Om ambitionen är att pricka den absoluta pristoppen bör du skynda på. Samtidigt känner vi att timmermarknaden kommer att vara mycket stark, åtminstone det närmaste halvåret. Säkerställ dock att du får alla tillägg och premier.

Massavedspriserna är på rimliga nivåer i syd, även om vi på sikt tror att det finns en smärre uppsida där. Därför tycker vi att du kan prioritera ned dina sena gallringar med stor massavedsandel för tillfället.

Mellansvenska massavespriser hämmar gallringar

I Mellansverige har vi en timmersituation som i viss mån liknar Sydsveriges, om än inte på lika höga nivåer. Vi ser därför ingen anledning att ligga lågt med slutavverkningarna. Däremot är massavedspriserna på historiskt låga nivåer och därför avråder vi från avverkning i grövre gallringar med stor massavedsandel. I övrigt sköter du skogen enligt plan.

Norra Sverige har en stabil virkesmarknad

Även i norra Sverige ser vi ett pristryck uppåt på timmerpriserna vilket ger ett bra tillfälle att slutavverka dina ordinära slutavverkningsbestånd. Iakttag en viss restriktivitet till grövre gallringar.

INFÖR ÅRSSKIFTET

Skogskonto – OBS - uttag före årsskiftet

Kom ihåg att ta ut skogskontopengar innan årsskiftet. Gör en enkel provdeklaration och kontrollera om det blir underskott eller om du har räntefördelning som du kan möta med ett skogskontouttag.

Avverkningslikvid – insättning görs på Gårdskonto

Har du fått avverkningslikvider under året så sätt in pengarna på vårt Gårdskonto tills deklarationen nästa år. Först då vet du hur mycket du kan sätta in på skogskontot. Dessutom ökar du din räntefördelning genom att pengarna ligger på gårdskontot över årsskiftet. Gårdskontot är en del av Gårdsägarpaketet och är ett transaktionskonto med ränta från första kronan. Dessutom en hög ränta om du har 50 000 kr på kontot.

Gårdsägarpaketet – för dig som äger skog och jord

En ny banktjänst skraddarsydd för dig som äger en skogs- eller lantbruksfastighet. Gårdsägarpaketet är utvecklat för att göra gårdslivet enklare, tryggare och förmånligare. Läs mer om Gårdsägarpaketet på vår hemsida www.danskebank.se.

Säkerställ att din skog växer även efter avverkning.

Vi har legat på topp med vår skogskontoränta i över tio år nu. Varför nöja sig med lägre förräntning på ditt skogskapital. Sätt in dina pengar på en långsiktigt bra bank.

Skogskontoränta: 2,50 % (2013 12 06)

Det är lätt att flytta dina skogskontopengar till oss. Kontakta oss på telefonnummer 0752-48 45 42 så hjälper vi dig.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

Kända profiler inom skogsnäringsen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

“Ingen marknad går bakåt för tillfället ”

Hans Rindal
Koncernchef på **Moelven**, med industrier i Norge och Sverige.
Producerar allt från trävaror till kompletta byggmoduler och träbroar. www.moelven.no

Trävaror: Vi känner en starkare efterfrågan på de flesta marknader och det är ingen som går bakåt för tillfället. Vi höjer nu priserna försiktigt och jag upplever att vi har en stabil grund att stå på i förhandlingarna. Samtidigt tror jag inte på någon snabb och kraftig prisuppgång, men jag ser ändå med tillförsikt på 2014.

Timmer: Det är inte gott om timmer i marknaden men vi har timmer till alla våra anläggningar och vi går nu in i vintersäsongen då flödet alltid ökar.

Massaved: När de stora industrinläggningarna i Norge kom förra året så var jag väldigt orolig. Situationen har blivit bättre än vad jag beförde tack vare ökad export med effektiva transportlösningar till Sverige. Jag upplever massavedsmarknaden som relativt stabil för tillfället.

Karl-Erik Andersson
Koncernchef **Derome**
www.derome.se

Trävaror: Vi har fått igenom smärre prishöjningar i höst och räknar med att det fortsätter i vår. Ändå ser vi inte något rejält drag i marknaden.

Den kraftiga byggboomen i USA skjuts tyvärr framåt. Husbyggandet i Sverige ökar marginellt från en bottennivå och vi tror på ca 25 000 nybyggda bostäder nästa år. Det är positivt, men för att få ett perspektiv så ger det en ökning av trävarukonsumtionen på ca 100 000 m³, d.v.s. under 1 % av total produktion. Jag önskar jag hade vågat vara mer positiv men problemet är att höjda trävarupriser inte klarar av att matcha de höjda timmerpriserna.

Timmer: Efter en seg start har nu utbudet kommit igång. Dels beroende på höjda priser men även stor-marna har agerat väckarklocka till skogsägarna att sköta skogen.

Massaved: På sikt känns marknaden positiv.

Tor Marntell
Virkeschef på **Mellanskog**
www.mellanskog.se

Timmer: Många sågverk har inte kört på full produktion. Oklart är om det beror på lägre trävarukonsumtion och/eller tillgång på timmer till

rimligt pris. I vilket fall är det positivt att man inte överproducerat och byggt lager vilket nu bidrar till ett bättre förhandlingsläge på trävarumarknaden. Förhoppningen är nu att fler sågverk ska visa positiva resultat via högre pris på trävaror och biprodukter som flis, spån och bark. Detta avgör det framtida timmerpriset.

Massaved: Här i Mellansverige borde priserna verkligen upp. Även om köparna för stunden anser sig välförsörjda vid industri så är rotlagren låga. De borde därför vara kloka nog att höja priset innan alla lager är körda i botten. Då skulle vi få ett jämnare utbudsflöde och därmed en jämnare prisutveckling. Just nu ligger gallringsaktiviteten på tok för lågt.

Anders Dahlqvist
Virkeschef **Sveaskog**
www.sveaskog.se

Trävaror: Sinnesstämningen är försiktigt förhoppningsfull och optimismen ökar hos våra kunder.

Viktiga marknader som Storbritannien, Tyskland men även Sverige ser allt bättre ut. Man får dock ha i åtanke att optimismen grundas utifrån det extremt svåra läge industrin kommer ifrån.

Timmer: Mycket stor efterfrågan på timmer i hela landet. I Syd- och Mellansverige ser vi en ordentlig bristsituation. Marknaden är mer balanserad från Gävle och norrut, men även där upplever vi lokala bristsituationer. I dag har vi en utpräglad tvåprismarknad, framförallt i södra Sverige, men även norrut. Som säljare ser vi positivt på timmermarknaden framåt.

Massaved: Det är gott om massaved i hela landet med undantag för Sydsverige. Även i syd märks det att importen från Norge nu ökat. Jag tror på en lugn massavedsmarknad under första halvåret 2014.

FASTIGHETSMARKNADEN

Fortsatt prisfall i nordligaste Sverige

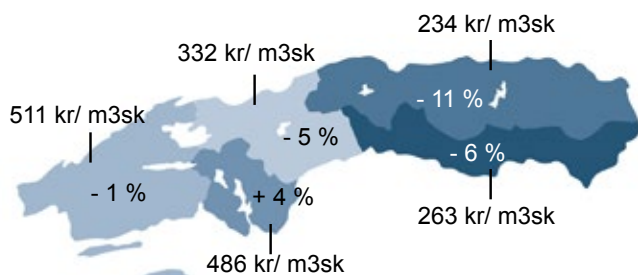
Vi har försökt att väga samman vår egen bild av fastighetsmarknaden med Lantmäteriets sista mätning i oktober, (visar bedömningen hos gårdsmäklarna), se figur 12. Generellt har prisfallet fortsatt på skogsfastigheter, men det är framförallt i Norrland där man kan se en tydlig trend. Vår bild är att i Sydsverige och Mälardalen är prisfallet väldigt objektsberoende. Mindre attraktiva objekt har fått större prisfall på minst 10 % medan objekt som ligger väldigt bra till med god arrondering och tillgänglighet eller objekt med köphungliga grannar fortfarande betalas till toppnivåer.

I Mellansverige (till och med Gävleborg och Dalarna) ser vi tendenser som liknar Sydsveriges, men här har prisnivån på fastigheterna justerats ned något mer. I Norra Sverige har vi däremot en tydlig nedvärdering av fastighetspriserna de senaste åren och prisfallet har fortsatt med - 6 till - 11 % under det senaste halvåret. De signaler vi får från ett antal mäklare i norra Sverige indikerar dock att fallet börjat plana ut.

En förändrad marknad kan ge köplägen

I rådande marknadsläge, där vi ser en tydlig prisspridning mellan olika objekt inom regionerna, finns det möjlighet för dig som köpare att göra vettiga affärer. Du måste då vara öppen för att söka objekt i ett större område och inte vara alltför precis i din kravspecifikation. Samtidigt ställer nuvarande marknad väldigt höga krav på såväl köparens som säljarens kompetens. Vi ser det därför som en självklarhet för både säljare och köpare att rådfråga någon opartisk person om marknadsläge, skatter, värde, etc. Kontakta gärna någon av våra erfarna Skogs- & Lantbruksspecialister för en genomgång i god tid innan köp eller försäljningen. Vi garanterar att det är väl använd tid. www.danskebank.se

Figur 12. Skogsmarktspriser hösten 2013

Källa: Lantmäteriet

Axel af Petersens

Segmentschef skog på LRF Konsult
www.lrf.se

Jag ser en stor spridning i hur våra mäklare upplever marknaden. Men man tycker generellt att försäljningarna i dagsläget går lättare efter en trög period. Om detta beror på ökade priser eller att säljarna accepterar en lägre nivå är svårt att bedöma. Min känsla är att efter senaste årens prisfall så har marknaden planat ut på en nivå där säljare och köpare börjar hitta varandra. Vi ser också att ju längre ifrån storstäderna och därmed kapitalet som fastigheten ligger, desto mer är det fastighetens avkastningsförmåga och skogstillstånd som avgör priset.

Per Wijkander

Styrelseordförande på konsult- och mäklarfirmen AREAL.
www.areal.se

De låga förväntningar på efterfrågan som vi mäklare hade i början av året visade sig vara obefogade. Under våren hittade de flesta fastigheter köpare. Dämpningen kom i stället under sommaren och hösten då marknaden varit trög. Det är därför ovanligt mycket fastigheter som ligger ute så här långt fram på säsongen. Den senaste månaden har vi dock känt att marknaden tagit fart. Vi upplever att intressenterna inser att det kan vara köpläge efter den prisnedgång på ca 10 % som vi haft sedan toppnoteringarna 2011. Dessutom är marknaden mer initierad nu. Köparna läser inte bara första sidan på skogsbruksplanen längre och framförallt tar man hjälp inför köpet. Därför betalas de fina välskötta fastigheterna i dag betydligt bättre än de sämre. Det känns sunt.

Danske Bank i Sverige är en fullservicebank som består av ett nätverk med lokala banker.

Vi är en del av Danske Bank-koncernen, en av Nordens största finanskoncerner med verksamhet i flera länder.

Våra kunder är ambitiösa företag och privatpersoner, med höga krav på sin bank i form av hög kompetens, snabba besked och ett personligt engagemang utöver det vanliga. I Sverige har vi cirka 1 400 medarbetare, ett 50-tal bankkontor och fyra finanscenter.

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens Sverigeekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.
<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

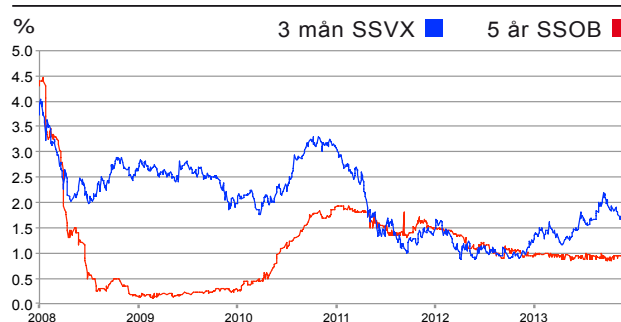
Kräftgång mot bättre ekonomi
"Kräftgång" fångar i ett ord såväl den realekonomiska som finansiella

utvecklingen sedan föregående upplaga av Skog & Ekonomi. De tendenser till starkare internationell efterfrågan som syntes under första halvan av 2013 har försvagats. Lyckligtvis har den relativt goda inhemska efterfrågan vi sett sedan sommaren i viss mån balanserat de sämre exportutsikterna. För att komplicera bilden ytterligare, har så kallad "survey-data" (Inköpschefsindex, Konjunkturinstitutets förtroendemätningar, etc.), trots det visat på god efterfrågan på exportmarknaderna, medan svenska konsumenter, i.a.f. enligt dessa mätningar, håller relativt hårt i plånboken. Det vill säga, tvärt emot vad "hårda" data som detaljhandel, bilförsäljning etc. visar! Tillsammans med bl.a. Riksbanken har vi valt att, utifrån detta "sammelsurium" av information, tolka situationen som att återhämtningen trots allt fortsätter. Dock inte i den takt vi hade hoppats på, vilket verkar vara en vy som delas av de finansiella marknaderna. Optimismen och räntorna steg tydligt fram till sensommaren, men har därefter legat relativt stilla, eller till och med fallit något.

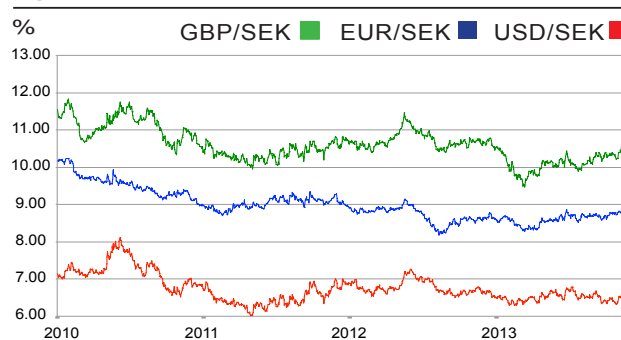
Kronan har värderats ned vilket vi bedömer vara en tillfällig respit eftersom svensk ekonomi fortsatt framstår som stark, relativt många av våra viktigaste exportmarknader. Fram till årsskiftet förväntar vi oss dock endast smärre rörelser i kronan. Vi kan mycket väl få se en viss försvagning givet att Riksbanken sänker räntan som förväntat vid sitt möte i december. Under inledningen av 2014 tror vi emellertid att kronan återigen tar upp den långsiktiga förstärkningstrend vi har argumenterat för allt sedan den finansiella krisen bröt ut. På tolv månaders sikt är vår tro att kronan når 8.40 mot EUR.

Vi måste dock tillstå att i förhållande till främst USA, och kanske också mot Storbritannien, finns det en risk för att Svensk ekonomi uppfattas som svag. Under åtminstone det närmaste året kommer detta att hindra kronan från att stärkas mot USD och GBP. På tolv månaders sikt prognoserar vi att en USD kostar 6.67 kronor, medan GBP kostar ungefär som idag, drygt 10.50 kronor.

Figur 13. Ränta

Figur 14. Valuta

Källa: Danske Bank

Johan Freij
Affärsområdeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.
Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se